

UOT 330.34

AZƏRBAYCAN İQTİSADİYYATININ İNKİŞAF TENDENSİYASI

İbadət AŞUROV*

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 28 avqust 2024; çapa qəbul edilmişdir: 19 sentyabr 2024; online-da çap edilmişdir: 11 dekabr 2024.

Received: 28th of August, 2024; accepted: 19th of September, 2024; published online: 11th of December, 2024.

Açar sözlər: SOFAZ, innovasiya, informasiya texnologiyaları, kommunikasiya, investisiya, beynəlxalq ticarət, qlobal iqtisadi integrasiya, diversifikasiya

Giriş

Azərbaycan Respublikası zəngin təbii resursları və strateji coğrafi ərazisi ilə Qafqaz bölgəsində mühüm iqtisadi mövqeyə malikdir. Neft və qaz sənayesi, Azərbaycan iqtisadiyyatının əsas sütunu kimi çıxış edir və ölkənin inkişafında mühüm rol oynayır. Bununla yanaşı, son illərdə hökumət iqtisadiyyatın diversifikasiyası istiqamətində ciddi səylər göstərmişdir.

1991-ci ildə Azərbaycan Respublikası Sovet İttifaqının dağılmasından sonra müstəqilliyini bərpa edərək, keçid dövründə bir sıra iqtisadi islahatlar həyata keçirir və bunları bazar iqtisadiyyatına integrasiya etməyə başladı. Ölkənin iqtisadi inkişafı, xüsusən də enerji sektorunda böyük beynəlxalq sərmayələrin cəlb edilməsi ilə sürətlənmişdir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) neft kəməri və Cənub Qaz Dəhlizi kimi iri layihələr, Azərbaycanın qlobal enerji bazarında mühüm rol oynamasına imkan yaratmışdır.

Bununla yanaşı, kənd təsərrüfatı, turizm, informasiya texnologiyaları və xidmət sektoru kimi sahələrin inkişafı üçün diversifikasiya səyləri davam etdirilir. Kənd təsərrüfatının modernləşdirilməsi, turizmin inkişafı və innovativ texnologiyaların tətbiqi istiqamətində mühüm addımlar atılır. İnfrastrukturun modernləşdirilməsi və sosial-iqtisadi islahatlar, Azərbaycan iqtisadiyyatının dayanıqlı və davamlı inkişafını təmin etmək üçün həyata keçirilir.

Bu məqalədə, Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişaf tendensiyaları, əsas sektorlar və diversifikasiya strategiyaları ətrafı şəkildə araşdırılacaqdır. Ölkənin iqtisadi inkişafının tarixi konteksti, enerji sektorunun rolu, kənd təsərrüfatı, turizm, informasiya texnologiyaları və infrastrukturun inkişafı kimi müxtəlif sahələrdə atılan addımlar və sosial-iqtisadi islahatlar geniş şəkildə nəzərdən keçiriləcəkdir.

Bu çərçivədə, Azərbaycan iqtisadiyyatının davamlı inkişafı və qlobal iqtisadi sistemə integrasiyası üçün görülən tədbirlər və perspektivlər analiz ediləcəkdir.

1. Azərbaycan iqtisadiyyatının müstəqillik dövründə transformasiyası və inkişafı

Azərbaycanın iqtisadiyyatı Sovet İttifaqının dağılmasından sonra ciddi transformasiya keçirmişdir. 1991-ci ildə müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycan, keçid dövründə iqtisadi

*magistrant, Bakı Avrasiya Universiteti

e-mail: ibadetashur98@gmail.com

<https://doi.org/10.30546/25194011.2024.13.5.0190>

tisadiyyatını yenidən qurmaq və modernləşdirmək məqsədilə bir sıra islahatlar həyata keçirdi. Bu islahatlar, əsasən, iqtisadiyyatın liberallaşdırılması və özəlləşdirilməsi istiqamətində yönəldilmişdir.

Sovet İttifaqı dövründə Azərbaycan iqtisadiyyatı mərkəzləşdirilmiş planlı iqtisadiyyat prinsiplərinə əsaslanırdı. Bu dövrdə ölkənin iqtisadiyyatı əsasən neft və qaz sənayesinə yönəlmişdi. Bakı Sovet İttifaqının ən mühüm sənaye mərkəzlərindən biri idi və burada böyük neft müəssisələri fəaliyyət göstərirdi. Sovet hakimiyyəti dövründə, neft sənayesinin inkişafı ilə yanaşı, kənd təsərrüfatı və yüngül sənaye də mühüm yer tuturdu.

1991-ci ildə Sovet İttifaqının dağılması ilə Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdi. Bu dövrdə ölkə iqtisadiyyatının qarşısında böyük çətinliklər dayanmışdı. Planlı iqtisadiyyatın yerini bazar iqtisadiyyatı almalı idi və bu keçid prosesi olduqca mürəkkəb idi. Müstəqilliyin ilk illərində Azərbaycan ciddi iqtisadi və siyasi böhranla üzləşdi. Qarabağ münaqişəsi, qaçqın və məcburi köçkünlərin artması və iqtisadi resessiya ölkənin iqtisadi inkişafını əngəlləyirdi.

1994-cü ildə Azərbaycanın neft strategiyası yenidən formalaşdırıldı və “Əsrin müqaviləsi” imzalandı. Bu müqavilə ilə Azərbaycan, beynəlxalq neft şirkətləri ilə əməkdaşlığa başladı və neft-qaz sənayesinə böyük sərmayələr cəlb olundu. Bu, iqtisadiyyatın inkişafında mühüm rol oynadı və ölkəyə böyük maliyyə resursları gətirdi (3).

Hökumət iqtisadiyyatın liberallaşdırılması və özəlləşdirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atdı. Dövlət müəssisələri özəlləşdirildi, bazar iqtisadiyyatının prinsipləri tətbiq edildi və xarici sərmayələrin cəlb olunması üçün hüquqi çərçivə yaradıldı. Bu islahatlar nəticəsində Azərbaycan iqtisadiyyatı yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu.

2000-ci ildə Azərbaycan Dövlət Neft Fondu (SOFAZ) yaradıldı. Bu fondun məqsədi, neft gəlirlərinin şəffaf və səmərəli idarə olunması, iqtisadi sabitliyin təmin edilməsi və gələcək nəsillər üçün maliyyə ehtiyatlarının yaradılması idi. Neft Fondu ölkənin iqtisadiyyatının dayanıqlı və sabit inkişafını təmin etmək üçün mühüm alətə çevrildi.

Neft və qaz sənayesindən əldə olunan gəlirlər, ölkənin infrastrukturunun yenidən qurulması, sosial layihələrin maliyyələşdirilməsi və digər sahələrin inkişafına yönəldildi. Bununla yanaşı, hökumət iqtisadiyyatın diversifikasiyası istiqamətində ciddi səylər göstərməyə başladı. Kənd təsərrüfatı, turizm, informasiya texnologiyaları və digər sektorların inkişafı üçün genişmiqyaslı proqramlar həyata keçirildi.

Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığı gücləndirərək, qlobal iqtisadiyyata inteqrasiya istiqamətində mühüm addımlar atdı. Dünya Bankı, Beynəlxalq Valyuta Fondu və digər beynəlxalq maliyyə institutları ilə əməkdaşlıq çərçivəsində islahatlar həyata keçirildi və iqtisadiyyatın modernləşdirilməsi üçün maliyyə dəstəyi alındı (2).

Bununla yanaşı, regional inkişaf proqramları çərçivəsində Azərbaycanın müxtəlif bölgələrinin inkişafı üçün xüsusi layihələr həyata keçirildi. İnfrastrukturun modernləşdirilməsi, yeni yolların və körpülərin tikintisi, kənd təsərrüfatının və turizmin inkişafı regional iqtisadiyyatın gücləndirilməsinə yönəldi.

Azərbaycanın müstəqillik dövründə keçirdiyi iqtisadi transformasiya prosesi, ölkənin iqtisadi inkişafının və beynəlxalq səviyyədə rəqabət qabiliyyətinin artırılması istiqamətində mühüm rol oynadı. İqtisadiyyatın liberallaşdırılması, neft və qaz sektorunun inkişafı və iqtisadiyyatın diversifikasiyası üçün atılan addımlar, Azərbaycanın dayanıqlı və davamlı iqtisadi inkişafını təmin etdi. Bu kontekst çərçivəsində, Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişaf tendensiyaları və perspektivləri daha geniş şəkildə təhlil ediləcəkdir.

2. Azərbaycan iqtisadiyyatının diversifikasiya səyləri

Azərbaycanın iqtisadiyyatı uzun müddət neft və qaz sənayesinə əsaslanıb. Bu vəziyyət, iqtisadiyyatın tək mənbədən asılı olması riskini ortaya çıxarır. Buna görə də, hö-

kumət iqtisadiyyatın diversifikasiyası istiqamətində ciddi səylər göstərməkdədir. Bu məqalədə, Azərbaycan hökumətinin diversifikasiya strategiyaları və əsas sahələrə edilən sərmayələr ətrafı şəkildə təhlil ediləcəkdir.

Kənd təsərrüfatı, Azərbaycanın ənənəvi iqtisadi sektorlarından biridir və ölkənin iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayır. Neft gəlirlərinə əsaslanan iqtisadiyyatın risklərini azaltmaq və kənd təsərrüfatını inkişaf etdirmək məqsədilə hökumət bir sıra tədbirlər həyata keçirmişdir (4).

Müstəqillik dövründən sonra həyata keçirilən torpaq islahatları nəticəsində kənd təsərrüfatı torpaqlarının özəlləşdirilməsi baş verdi. Bu islahatlar kənd təsərrüfatı məhsuldarlığının artırılmasına və mülkiyyət hüquqlarının qorunmasına yönəldilmişdir. Hökumət, kənd təsərrüfatının modernləşdirilməsi və məhsuldarlığın artırılması üçün müasir texnologiyaların tətbiqini dəstəkləyir.

Kənd təsərrüfatının inkişafı üçün dövlət subsidiyaları və dəstəkləri təmin edilir. Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalını artırmaq və ixrac potensialını genişləndirmək məqsədilə fermerlərə maliyyə dəstəyi, texniki yardım və təlimlər verilir. Bu tədbirlər, kənd təsərrüfatı sektorunun rəqabət qabiliyyətini artırmağa və daxili bazarın tələbatını qarşılamağa kömək edir.

Azərbaycanın kənd təsərrüfatı məhsulları beynəlxalq bazarlara çıxış imkanlarına malikdir. Xüsusən də, meyvə-tərəvəz, pambıq, üzüm və şərab kimi məhsulların ixracı artırılır. Hökumət, kənd təsərrüfatı məhsullarının keyfiyyətinin artırılması və beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması üçün xüsusi proqramlar həyata keçirir (5).

Azərbaycanın zəngin mədəni irsi, tarixi abidələri və təbii gözəllikləri turizmin inkişafı üçün böyük potensial yaradır. Hökumət turizm sektorunun inkişafı üçün genişmiqyaslı proqramlar həyata keçirir və bu sahəyə sərmayələr yatırır.

Turizm sektorunun inkişafı üçün infrastrukturun modernləşdirilməsi və genişləndirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Yeni otellərin, istirahət mərkəzlərinin, nəqliyyat və kommunikasiyaların tikintisi turizm potensialının artırılmasına yönəldilmişdir. Həmçinin, turizm obyektlərinin bərpası və yeni turizm marşrutlarının yaradılması da bu sahədə atılan mühüm addımlardır.

Azərbaycanın mədəni irsi və təbii ehtiyatları turizmin müxtəlif növlərinin inkişafı üçün geniş imkanlar yaradır. Mədəni turizm çərçivəsində ölkənin tarixi abidələri, muzeyləri və mədəni tədbirləri turistlər üçün cəlbedici məkanlar təşkil edir. Ekoturizm isə Azərbaycanın milli parkları, təbiət qoruqları və ekoloji turlar vasitəsilə turistlərə təbiətin gözəlliklərini təqdim edir.

Azərbaycan, informasiya texnologiyaları və innovasiya sahələrinin inkişafı üçün texnoloji parklar və innovasiya mərkəzləri yaradır. Bu mərkəzlər, startapların və texnoloji şirkətlərin fəaliyyət göstərməsi üçün əlverişli şərait yaradır və innovativ layihələrin həyata keçirilməsini dəstəkləyir. Texnoloji parklar, həmçinin təhsil və elmi tədqiqat müəssisələri ilə əməkdaşlıq edərək, yeni texnologiyaların və innovasiyaların inkişafını təşviq edir.

Startup ekosisteminin inkişafı üçün hökumət və özəl sektor tərəfindən müxtəlif dəstəklər təmin edilir. Startaplar üçün maliyyə dəstəyi, inkubasiya proqramları, təlimlər və mentorluq xidmətləri təşkil edilir. Hökumət startapların beynəlxalq bazarlara çıxışını təmin etmək üçün müxtəlif təşviq tədbirləri həyata keçirir və investisiya mühitini yaxşılaşdırır.

Azərbaycanın iqtisadi diversifikasiyası çərçivəsində sənaye və infrastrukturun inkişafı da mühüm rol oynayır. Yeni sənaye sahələrinin yaradılması və mövcud sənaye müəssisələrinin modernləşdirilməsi iqtisadiyyatın dayanıqlı və rəqabət qabiliyyətli olmasına şərait yaradır.

Nəqliyyat və logistika infrastrukturunun inkişafı, Azərbaycanın regional nəqliyyat qovşağına çevrilməsi və beynəlxalq ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi üçün mühüm

əhəmiyyət kəsb edir. Yeni yolların, dəmir yollarının, limanların və hava limanlarının tikintisi və modernləşdirilməsi, yük daşımalarının səmərəliliyini artırır və ticarət axınlarını asanlaşdırır.

3. Beynəlxalq ticarət və qlobal inteqrasiya

Azərbaycan beynəlxalq ticarət və qlobal iqtisadi inteqrasiya sahəsində atdığı addımlarla dünya iqtisadiyyatında daha görünən bir rol oynamış və müstəqil iqtisadiyyatını daha da gücləndirməkdə müvəffəq olmuşdur. Bu addımlar ölkənin iqtisadi və siyasi sabitliyini artıraraq, sürətlənən iqtisadiyyatı ilə uyğun şəkildə inteqrasiya olunmasını təmin edir (2).

Azərbaycan beynəlxalq ticarət və qlobal iqtisadi inteqrasiya sahəsindəki addımları ilə ölkəsinin iqtisadiyyatını daha səmərəli şəkildə diversifikasiya etməkdə və sürətlənən iqtisadi inkişafını təmin etməkdə müvəffəq olmuşdur. Bu addımlar, Azərbaycanın dünya iqtisadiyyatında daha da görünən bir rol oynamasına imkan verir və ölkənin regional və beynəlxalq arenada inkişaf etməsini təmin edir.

Müsbət tərəflər:

1. *Beynəlxalq ticarətlə genişlənən iş sahələri*: Azərbaycanın beynəlxalq ticarət əməkdaşlığı genişləndikcə, fərqli sahələrdə yeni iş imkanları yaranır. Bu, ölkənin sənaye, texnologiya, turizm və digər sahələrdə daha da diversifikasiya olunmasına imkan verir;

2. *Xarici investisiyaların artması*: Qlobal iqtisadi inteqrasiya, Azərbaycanın xarici sərmayə cəlb etməsini asanlaşdırır. Bu ölkədə yeni sahələrə və layihələrə yatırım gətirərək iqtisadi inkişafı sürətləndirir;

3. *Inkişafın təminatı*: Beynəlxalq ticarət və iqtisadi əməkdaşlıq, ölkənin inkişafı üçün təminatdır. Müxtəlif ticarət sazişləri və layihələr, infrastrukturun, təhsilin və sağlamlıq sahələrinin inkişafını dəstəkləyir (7).

Mənfi tərəflər:

1. *Tərəfdaşların iqtisadi vəziyyətinin təsirli olması*: Beynəlxalq ticarət və iqtisadi əməkdaşlıqda işləmək, tərəfdaşların iqtisadi vəziyyətinin dəyişkənliyindən asılı olaraq, riskli ola bilər. Dünya bazarlarında dəyişən siyasi və iqtisadi mühitlər, bu tərəfdaşlar üzərində təsir edə bilər;

2. *Yerli sənaye və məhsul təhlükəsi*: Beynəlxalq ticarət, yerli sənayenin və məhsulların rəqabət qarşısında böyük bir təhlükə yarada bilər. Qlobal bazarlarda rəqabət, yerli şirkətlərin güclü olmadığı hallarda məhsul keyfiyyəti və qiymətləri üzərində təsirə səbəb ola bilər;

3. *Təhlükəli məhsullar və təbiətə təsiri*: Bəzi beynəlxalq ticarət sazişləri, təhlükəli maddələrin və ya təbiətə ziyanlı məhsulların dəyişdirilməsini dəstəkləyə bilər. Bu, səhiyyə və ətraf mühit üzərində mənfi təsirlər yarada bilər.

Bu faktlar göstərir ki, qlobal iqtisadi inteqrasiya və beynəlxalq ticarət Azərbaycanın inkişafına və müasir dünya iqtisadiyyatında daha çox təmsil olunmasına imkan verir, amma eyni zamanda təhlükələrə də yol açar. Bu səbəbdən dövlət və iqtisadi aktorların bu təhlükələri minimal səviyyəyə endirmək üçün etibarlı qaynaqları və siyasətləri tətbiq etmələri vacibdir.

Nəticə

Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafı və diversifikasiyası mövzusunda apardığımız təhlillər göstərir ki, bu proses çoxşaxəli və çoxölçülü tədbirlərdən ibarətdir. Azərbaycan hökuməti, neft və qaz sektorunun yaratdığı riskləri minimuma endirmək və iqtisadiyyatın dayanıqlığını artırmaq üçün geniş miqyaslı strategiyalar həyata keçirir. Bu strategiyalar müxtəlif sahələrdə, o cümlədən kənd təsərrüfatı, turizm, informasiya texnologiyaları, sənaye və infrastrukturun inkişafı sahəsində təzahür edir. Bu prosesin nəticələri və gələcək

perspektivləri haqqında ətraflı məlumat aşağıda təqdim edilir.

Azərbaycanın iqtisadi inkişafı və diversifikasiyası, ölkənin dayanıqlı və rəqabət qabiliyyətli iqtisadiyyat qurmaq məqsədini əks etdirir. Bu prosesin müxtəlif sahələr üzrə təhlili göstərir ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı neft və qaz sektorundan kənara çıxaraq daha geniş bir iqtisadi baza yaratmaq üçün mühüm addımlar atır. İqtisadi diversifikasiya səyləri, kənd təsərrüfatı, turizm, informasiya texnologiyaları və innovasiya, sənaye və infrastrukturun inkişafı kimi sahələrdə mühüm nailiyyətlər əldə etmişdir.

Bununla yanaşı, sosial və iqtisadi islahatlar, beynəlxalq əməkdaşlıq və regional inkişaf strategiyaları, Azərbaycan iqtisadiyyatının davamlı və inklüziv inkişafını təmin etmək məqsədini güdür. Azərbaycanın zəngin təbii resursları, strateji coğrafi mövqeyi və hökumətin həyata keçirdiyi islahatlar, ölkənin gələcəkdə də dayanıqlı və rəqabət qabiliyyətli iqtisadiyyat qurmasına şərait yaradacaqdır.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan Dövlət İqtisadi Memorandumu: Rəqabətqabiliyyətinin Artırılması və İqtisadiyyatın Diversifikasiyası. Bakı şəhəri: World Bank Publications nəşriyyatında, 2019, 245 s.
2. Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti. Bakı: SOCAR, 2018, 455 s.
3. Azərbaycanda İnvestisiya İmkanları. Azərbaycan İxrac və İnvestisiyaların Təşviqi Fondu. Bakı: Azpromo, 2020, 150 s.
4. Əliyev H. Azərbaycanın Neft və Qaz Siyasəti: İstismar Sənayesindən Davamlı İnkişafa. Bakı: Palgrave Macmillan, 2018, 200 s.
5. Əliyeva S. Kənd Təsərrüfatının İnkişafı və Onun İqtisadiyyatdakı Rolu: Azərbaycanın Təcübəsi. Bakı: Elm nəşriyyatı, 2018, 233 s.
6. Inklüziv İnkişaf və Dayanıqlı İnkişaf: Azərbaycanın İnkişaf Prioritetləri. Bakı: Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı, 2018, 196 s.
7. Davitashvili D. & Tvalchrelidze, A. South Caucasus: Prospects for Economic Integration and Development, New York: Nova Science Publishers, 2016, 301 p.
8. Ismayilov R. Economic Diversification in Resource-Rich Countries: The Case of Azerbaijan. London: Routledge, 2021, 300 p.
9. OECD Economic Surveys: Azerbaijan. Paris: OECD Publishing, 2019, 22 p.

Резюме

Ибадат Аиууров

Тенденция развития экономики Азербайджана

Анализ нашего исследования на тему развития и диверсификации экономики Азербайджана показывает, что этот процесс включает в себя множество многообразных и многомерных мероприятий. Азербайджанское правительство реализует масштабные стратегии для минимизации рисков, связанных с нефтегазовым сектором, и повышения устойчивости экономики. Эти стратегии охватывают различные области, включая сельское хозяйство, туризм, информационные технологии, промышленность и развитие инфраструктуры. Подробная информация о результатах этого процесса и его перспективы представлена ниже.

Развитие и диверсификация экономики Азербайджана отражают стремление страны к созданию устойчивой и конкурентоспособной экономики. Анализ показывает, что экономика Азербайджана выходит за рамки нефтегазового сектора и предпринимает важные шаги для создания более широкой экономической базы. Усилия по диверсификации экономики достигли значительных успехов в таких областях, как сельское хозяйство, туризм, информационные технологии и инновации, промышленность и развитие инфраструктуры. Социальные и экономические реформы, международное сотрудничество и региональные стратегии развития направлены на обеспечение устойчивого и инклюзивного экономического роста.

Богатые природные ресурсы Азербайджана, стратегическое географическое положение и реформы, проводимые правительством, создают благоприятные условия для создания устойчивой и конкурентоспособной экономики в будущем. Экономическая диверсификация и развитие несырьевых секторов играют ключевую роль в долгосрочной экономической стратегии страны. Эти усилия обеспечивают не только стабильный экономический рост, но и повышение уровня жизни населения, создание новых рабочих мест и укрепление международных позиций Азербайджана.

Таким образом, реализация всеобъемлющих стратегий и мероприятий в различных секторах экономики является основой для достижения устойчивого экономического развития Азербайджана. Важно продолжать интеграцию инноваций и технологий, усиливать международное сотрудничество и проводить структурные реформы для дальнейшего укрепления экономических достижений. В сельском хозяйстве внедряются современные методы и технологии, в туризме развивается инфраструктура и повышается качество услуг, в информационных технологиях и инновациях создаются благоприятные условия для стартапов и новых проектов.

Ключевые слова: *SOFAZ (Государственный нефтяной фонд Азербайджана), инновация, информационные технологии, коммуникация, инвестиция, между-народная торговля, глобальная экономическая интеграция, диверсификация*

Summary

Ibadat Ashurov

Trend of Development of Azerbaijan's Economy

The analysis of our research on the development and diversification of Azerbaijan's economy shows that this process involves a multitude of diverse and multidimensional measures. The Azerbaijani government is implementing extensive strategies to minimize risks associated with the oil and gas sector and enhance economic resilience. These strategies encompass various sectors including agriculture, tourism, information technology, industry, and infrastructure development. Detailed information about the outcomes of this process and its prospects is provided below.

The development and diversification of Azerbaijan's economy reflect the country's aspiration to build a resilient and competitive economy. The analysis indicates that Azerbaijan's economy is moving beyond the oil and gas sector and taking significant steps to establish a broader economic base. Efforts in economic diversification have achieved notable successes in areas such as agriculture, tourism, information technology and innovation, industry, and infrastructure development. Social and economic reforms, international cooperation, and regional development strategies are aimed at ensuring sustainable and inclusive economic growth.

Azerbaijan's rich natural resources, strategic geographic location and government reforms create favorable conditions for the creation of a sustainable and competitive economy in the future. Economic diversification and development of non-resource sectors play a key role in the country's long-term economic strategy. These efforts ensure not only stable economic growth, but also an increase in the standard of living of the population, the creation of new jobs and the strengthening of Azerbaijan's international position.

Thus, the implementation of comprehensive strategies and measures across various economic sectors forms the basis for achieving sustainable economic development in Azerbaijan. It is important to continue integrating innovations and technologies, enhancing international cooperation, and implementing structural reforms to further strengthen economic achievements. Modern methods and technologies are being introduced in agriculture, infrastructure is being developed and service quality improved in tourism, and favorable conditions are being created for startups and new projects in information technology and innovation. All these measures aim to create a diverse and resilient economic structure capable of meeting external and internal challenges.

Keywords: *SOFAZ (State Oil Fund of Azerbaijan), innovation, information technology, communication, investment, international trade, global economic integration, diversification*

Redaksiya heyətinin üzvü i.e.d., prof. Həsənli Yadulla Həmdulla oğlunun rəyi əsasında çapa məsləhət görülmüşdür.